

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Α. Ο Παυλόπουλος θεωρεί την ποιητική δημιουργία ως μια υπέρτατη δοκιμασία όπου ο ποιητής παλεύει να φτάσει στην αλήθεια της τέχνης του. Η στιγμή αυτή της αλήθειας είναι απατηλή και πρόσκαιρη. Αυτό που δεν μπορεί να διατυπωθεί με λόγια, το άρρητο, είναι το έργο του ποιητή και η ουσία της Ποίησης έγκειται στη συνεχή και ανολοκλήρωτη προσπάθεια για τη διατύπωσή του. Ο ποιητής φαντάζεται και ονειρεύεται την Ποίηση σαν μια πόρτα ανοιχτή.

Τα γνωρίσματα της ποιητικής γραφής του Παυλόπουλου είναι: η συμβολιστική ποιητική γραφή (αλληγορία της κλειστής πόρτας), η λιτότητα και η φυσικότητα του ποιητικού λόγου, η καθημερινή γλώσσα, οι λεπτομερείς-συγκεκριμένες εικόνες, ο χαμηλός, συλλογισμένος και πεζολογικός τόνος, το κοφτό και κουβεντιαστό ύφος, η σκηνοθετική διάσταση, η αίσθηση του φευγαλέου και απατηλού, η κυριαρχία των κύριων προτάσεων.

B1.α. Το Ποίημα φαίνεται να ξεκινάει με έναν στίχο που έχει τη σημασία δήλωσης: «Η Ποίηση είναι μια πόρτα ανοιχτή». Αρχικά αυτή η δήλωση δίνει την εντύπωση μιας θέσης εντελώς αστήρικτης και παράδοξης για να καταλήξει στο τέλος-μέσα από την επεξεργασία της ποιητικής αλληγορίας-στον ίδιο στίχο που τώρα παίρνει τη σημασία μιας διαπίστωσης και μιας αποδεδειγμένης αλήθειας. Επιπροσθέτως ο τελευταίος στίχος επαναλαμβάνει τον πρώτο με τη διαφορά ότι τώρα αρχίζει με τον αντιθετικό σύνδεσμο «μα» (=και όμως, παρ'όλα αυτά). Αυτό δηλώνει την αέναη ποιητική διαδικασία. Η περιπέτεια ποτέ δεν ολοκληρώνεται αλλά ανανεώνεται συνεχώς. Κανείς ποιητής δε θα παραβιάσει την πόρτα, επειδή τότε η ποίηση θα πάψει να υπάρχει.

β. Ένα μεγάλο επίτευγμα του ποιητικού λόγου του Παυλόπουλου είναι η ισορροπία ανάμεσα στα ρεαλιστικά στοιχεία της αφήγησης και στη μεταφορική σημασία. Αυτό κατορθώνεται με τη χρήση λεπτομερειών από την καθημερινή πραγματικότητα, δηλαδή εικόνων κοινών και απλών υλικών (μια πόρτα ανοιχτή, πολλοί κοιτάζουν μέσα, η πόρτα κλείνει, χτυπάνε και κανείς δεν ανοίγει, ψάχνουν για κάποιο κλειδί κτλ). Ο λόγος του ποιητή είναι σχεδόν πεζολογικός, φυσικός και απλός με λεξιλόγιο καθημερινού προφορικού λόγου (π.χ. το μάτι τους αρπάζει κάτι: λαϊκή φράση) και με παρατακτική σύνταξη (κυριαρχούν οι κύριες προτάσεις ενώ οι δευτερεύουσες είναι ελάχιστες). Ο λόγος του διακρίνεται από λιτότητα στα εκφραστικά μέσα ενώ κυριαρχούν οι λέξεις με καίριο νόημα (είναι περισσότερα τα ρήματα και τα ουσιαστικά, ενώ υπάρχουν ελάχιστες λέξεις που λειτουργούν ως επίθετα).

B2. Ο τελευταίος στίχος του ποιήματος κλείνει κυκλικά το ποίημα επαναλαμβάνοντας τον πρώτο με τη μόνη διαφορά ότι αρχίζει με τον αντιθετικό σύνδεσμο «μα» (=και όμως, παρ'όλα αυτά). Αυτό δηλώνει την αέναη επανάληψη της ποιητικής διαδικασίας και τον νέο ατέρμονα κύκλο που μπορεί και πάλι να ανοίξει. Ο κύκλος είναι ο εξής: η Ποίηση είναι μια πόρτα ανοιχτή κλείνει σε όποιον δει κάτι μαγικό πίσω από αυτήν. Τότε αυτός κάνει σκοπό της ζωής του να ανοίξει την πόρτα, προσπαθεί, φτιάχνει αντικλειδιά-ποιήματα. Κανένα όμως δεν ανοίγει την πόρτα. Αυτός όμως συνεχίζει, δεν παραιτείται, αυτό που είδε θα τον προκαλεί πάντοτε σ'αυτό τον μαγικό κόσμο. Ξαναπροσπαθεί...Ωστόσο η πόρτα της ποίησης είναι ανοιχτή και ο κύκλος αυτός είναι το σύμβολο της αέναης αναζήτησης της Ποίησης που δεν μπορεί ποτέ να λεηλατηθεί. Η Ποίηση είναι μια ρευστή ζώνη, ένα είδωλο που δεν αντικειμενοποιείται.

Γ. Στους στίχους αυτούς συμπυκνώνεται το κεντρικό νόημα του ποιήματος. Η Ποίηση είναι εκείνος ο μαγικός κόσμος που δεν πρόκειται ποτέ να απομυθοποιηθεί. Είναι ένας απρόσιτος χώρος, ένα φευγαλέο όνειρο, ένα άπιαστο είδωλο που δεν ανήκει σε έναν, γιατί, πολύ απλά, ανήκει σε όλους.

Η πόρτα δεν κλείνει για όσους κοίταξαν αλλά δεν είδαν αλλά για εκείνους τους λίγους, τους εκλεκτούς που μπόρεσαν να διακρίνουν αυτό το μαγικό «κάτι» στο βάθος. Αυτοί θα δοκιμαστούν για να αποδείξουν ότι «βλέπουν», αντιλαμβάνονται και διακρίνουν ό,τι οι πολλοί προσπερνούν και αγνοούν.

Αυτό που διέκριναν στο βάθος, αυτή η άγνωστη δυνατή ευτυχία, που τους αφαιρέθηκε πριν πραγματοποιηθεί, θα τους καλεί και θα τους προκαλεί για μια ζωή. Ο ποιητής είναι ένα δυστυχημένο πλάσμα, ένας εξόριστος από τον κόσμο της ποιητικής μαγείας και προσπαθεί εναγωνίως να διαβεί την κλειστή πόρτα. Την ώρα που ετοιμάζεται να εισέλθει στον παραδεισένιο τόπο, η πύλη κλείνει και εκείνος απομένει περισσότερο δυστυχημένος από ποτέ. Αυτό παραπέμπει στο μύθο του Σίσυφου καθώς και στην πλατωνική αντίληψη για το σπήλαιο.

Δ. Στο ποίημα του Γ.Κουβαρά «Ποιητής» γίνεται απόπειρα να εκφραστούν οι δυσκολίες, ο μόχθος και οι κίνδυνοι (εσωτερικοί) που αντιμετωπίζουν οι ποιητές. Ο ποιητής χρησιμοποιεί δύο ευφρείς παρομοιώσεις για να μεταδώσει το δέος που προκαλεί σε κάθε γνήσιο πνευματικό άνθρωπο η ενασχόληση με την ποιητική δημιουργία. Χρησιμοποιεί, λοιπόν, τις παρομοιώσεις του ακροβάτη και του χτίστη και για τους δύο οι ισορροπίες που πρέπει να τηρηθούν είναι ανατριχιαστικές, και οι δύο δουλεύουν καθημερινά παλεύοντας στο μεταίχμιο ζωής και θανάτου.

Ο ακροβάτης ισορροπεί σ'ένα τεντωμένο σχοινί χωρίς δίχτυ ασφαλείας και αναμετρείται με το κενό του θανάτου κάθε λεπτό. Οποιαδήποτε λάθος κίνηση θα αποβεί μοιραία, οποιοδήποτε άστοχο και απρόσεχτο βήμα θα του στερήσει τη ζωή. Από την άλλη έχουμε τον εργάτη-χτίστη που σκαρφαλωμένος σε κάποιο μαδέρι

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

προσπαθεί να ισορροπήσει κρατώντας τα σύνεργα της δουλειάς του (το μυστήρι και το τηλεφόρι) προκειμένου να διεκπεραιώσει την εργασία του. Αυτές οι παράτολμες κινήσεις αποτελούν και για τους δύο κομμάτι καθημερινό της δουλειάς τους και συνεπώς, μια καθημερινή αναμέτρηση με τον κίνδυνο. Ο θάνατος ελλοχεύει.

Ακριβώς έτσι και ο ποιητής βρίσκεται αντιμέτωπος με έναν συνεχή και μη αναστρέψιμο κίνδυνο ψυχικό αφού η Ποίηση είναι μια διαδικασία που απαιτεί αυτογνωσία, ενδοσκόπηση και συχνά, αιματηρή κατάθεση ψυχής και ζωής. Ο Παυλόπουλος αναφέρει πως κάποιοι χαλάνε μάτια και τη ζωή τους γυρεύοντας το μυστικό για να ανοίξουν την πόρτα της Ποίησης. Η ματαιοπονία και το «ξόδεμα» αυτής της ζωής στον Κουβαρά αποκτούν πιο απειλητικές διαστάσεις. Εκεί δίνεται η αίσθηση του μοιραίου κινδύνου για τους ποιητές. Το φευγαλέο και ανικανοποίητο στον Παυλόπουλο που εκφράζεται με το άπιαστο είδωλο της Ποίησης, στον Κουβαρά επιτυγχάνεται με μια διακειμενική αναφορά στον Καβάφη «όμως η πτώσις του είναι βεβαία». Η πτώση, συνεπώς, του ποιητή είναι δεδομένη, οι προσπάθειές του θα πέσουν στο κενό, η Ποίηση δεν θα κατακτηθεί ποτέ και από κανέναν. Αυτή η πτώση ερμηνεύεται ως αποτυχία να συλλάβει ο ποιητής την «αλήθεια» της Ποίησης, να εκφράσει το άρρητο και να εισχωρήσει στον βαθύτερο πυρήνα της, να κατακτήσει την ουσία της.

ΟΡΟΣΗΜΟ

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΑΜΑΝΑΤΙΔΟΥ ANNA